

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Tizedik évfolyam.

XII. füzet.

Deczember 1871.

Az erdő-adóról.

Irta *Fekete Lajos*, erdőakadémiai tanár.

Az erdő-adóval a német erdészeti irodalom, melyből erdészeti szakképzettségünk mind elméleti, mind tapasztalati irányban kevés kivétellel fejlődött, már igen sokat foglalkozott; de fiatal magyar szakirodalmunkban is volt alkalmunk itt-ott az erdő-adó tárgyalásával találkozni.

Mindazon írókat, melyeknek ily irányu czikkeivel megismerkedtem, két csoportra vélem oszthatni. Az egyik csoport jelszava: „erdő-adó“, a másiké „föld-adó“.

Elsők az adó természetét pénzügytani szempontból fogják fel, s tapasztalati adatokkal, concret viszonyok összehasonlítása által védik az erdő-adó eszméjét, a nélkül, hogy tudtommal eddig képesek lettek volna annak helyességét mennyiségtani uton bebizonyítani. Utóbbiak, a földadó hirdetői, ellenben az államháztartásban, az adóügy kérdésében ugy látszik kevésbé járatosok; de meggyőződésüket a mennyiségtan forrásából merítették, s betűszám-tani képleteikkel verik le az „erdő-adó“ vallóit.

Az erdő-adó védői jól választott, életből merített példákkal, az erdészetnek más üzletekkel való összehasonlítása által akarják szembeötlővé tenni azon ellenmondást, mely abból eredne, ha az erdőüzlet csak földadóval illetetnék; a föld-adó védői pedig

mennyiségtanilag bizonyítják be, hogy az erdőüzletből eredő tiszta jövedelem nem egyéb a földjáradéknál, s így méltányos és igazságos dolog, hogy az erdőüzlet csak a földjáradék után fizessen adót.

Az emberen tehát az ily czikkek befolyása alatt igen könnyen megeshetik, hogy az erdő-adó, vagy föld-adó hívévé válhatik a szerint, a mint ilyen vagy amolyan értelemben irt czikket olvasott. Minthogy pedig a kettő közül csak egyik lehet helyes, a tévedést és ingadozást kikerülni, s a helyest megismerni pedig nem könnyű dolog, azért az ily czikkekből okulni kívánók nagy ingadozásoknak és tévedéseknek vannak kitéve.

Hogy az irodalomban mutatkozó ily eszmezavar kis körünkben el ne harapózzék, és azon szaktársaink is, kiknek más irányu elfoglaltatásuk egyoldalú tudományos buvárkodásra időt nem enged, tiszta nézetet nyerjenek az erdő-adóról: föladatombul tüzttem ki e tárgyról röviden értekezni.

Legelőször azon elvi kérdést kell eldöntenünk, hogy valjon az erdőre erdő-adót, vagy csupán föld-adót kell-e kiróni?

Azután megkérdezzük az elméletet, hogy milyen adót kellene az erdőtől fizetni más üzletek megadóztatásával összhangzásban, és végre megvizsgáljuk, hogy ezen elméleti adó megegyeztethető-e az erdő-adónak általánosan divatban lévő kivetési módjával.

Az adórendszer egyik és leglényegesebb sarkalatos elve, minden üzletet tiszta jövedelméhez aránylag megadóztatni. Csak ezáltal lehet a különböző üzletek adójánál összhangzást hozni létre. A mezőgazdaságnál a talaj évenként hoz jövedelmet. Ott a talajon a mezei termény legfeljebb egy évig áll, s ezt álló tőkének ennél fogva nem tekinthetni; ettől külön járadékot fölszámítani nem lehet. Itt tehát a földdel szorosan egybekötve más tőke nincs, s a talaj évi jövedelme egyszerűen kiszámítható, ha az évi termények értékéből az évi költségeket levonjuk. Ezen évi költségekbe bele kell számítani a szükséges szekér- és kézi napszámot. Az így nyert tiszta talajjáradék

után fizeti a mezőgazda a „földadó”. A mennyiben a mezőgazdaság a mezőgazdának tőkejövédelmet és munkabért is szolgáltat, ezen jövédelmek külön adó alá esnének; t. i. a szorosb értelemben vett jövédelmiadó alá. A mennyiben azonban a kis mezőgazdák megadóztatásánál ezen munka és tőkejövédelem tekintetbe nem vétetik, ez azon okból történik, hogy az elsőrendű szükségletek fedezésére okvetlen megkívántató évi jövédelem adómentes és hogy a földjövédelem nem csuszhatik ki oly könnyen az adó alól, mint pl. a pénztóke, és sok szeszemenlyes foglalkozás utáni jövédelem.

Ebből láthatjuk, hogy a mezőgazda földjétől csakis földadót fizethet, azaz olyat, mely a talajjáradékra van kivetve.

Ha mezei birtokon a mezőgazdasággal más iparágak is vannak egybekötve, pl. malmászat, sör- vagy pálinkafőzés sat., ezek külön iparadó alá esnek, s így a földadóval semmi közük.

Az ilyen külön iparágakat az erdőüzletnél is külön kell megadóztatni, s így az erdőadótól jól megkülönböztetni. Ilyen pl. a fűrészmalom és zszindely üzlet. Ha itt-ott ezen üzletek az adó alól kicsuszznak, az csak az adókivető hibájából történik.

Ezeket előre kellett bocsátnom, mielőtt az erdőadót és erdőföldadót körül irtam volna.

Az erdő-földadó az erdőtalaj évi járadéka után fizetett adó lenne; az erdőadó ellenben az erdő évi járadéka után fizetett adó.

Az erdőtalaj járadéka és az erdő járadéka két, egymástól nagyon különböző mennyiség. A kettő t. i. ép oly viszonyban van egymáshoz, mint a talaj értéke az erdő értékéhez. Az erdő értéke pedig sokkal nagyobb a talaj értékénél, mert előbbi áll az utóbbiból és az állab értékéből.

Az erdőtalaj évi járadékát csak kamatos kamatszámítás útján puhatolhatjuk ki, mert az erdőtalaj a járadékot a valóságban nem évenként szolgáltathatja, hanem, az előhasznála-

toktól eltekintve, a forda végén. Ugyanis ha a köztes használatokat nem vesszük tekintetbe, a forda végén letarolandó állabnak kell megfizetnie az egész forda alatt nem huzott, tehát az üzletbe fektetett évi talajjárdékokat, valamint az üzletbe fektetett évi és más költségeket, kamataikkal együtt.

Ha a köztes és mellékhasználatokat egyszerűség tekintetéből számításból kihagyjuk, és a forda végén az állab letarolásából eredő tiszta hasznot V , a forda elején kiadott ertési költségeket \ddot{U} , az évi kiadásokat \ddot{o} , az évi talajjárdékokat t , a forda éveinek számát f , végre a kamatszázalékot p jelöli, és $(1 + \frac{p}{100})$ -at így írjuk: $1,0p$, akkor a fennebb mondottakat, hogy t i. a véghasználatnak meg kell téríteni a forda egész tartama alatt az üzletbe fektetett évi járadékokat, évi és ertési kiadásokat és mindezeknek kamatos kamatait, mennyiségtanilag így kell kifejeznünk:

$$V = \frac{t}{0,0p} (1,0p^f - 1) + \frac{e}{0,0p} (1,0p^f - 1) + \ddot{U} 1,0p^f; \text{ melyből}$$

$$\frac{t}{0,0p} = \frac{V - \ddot{U} 1,0p^f}{1,0p^f - 1} - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \dots \ddot{\circ}$$

$$\text{S végre } t = \frac{V - \ddot{U} 1,0p^f}{1,0p^f - 1} 0,0p - \ddot{o} \dots \ddot{\circ} \ddot{\circ}$$

Ez utóbbi a tiszta évi talaj-járdék. — Ha az adóhányad $= \frac{1}{x}$, akkor az erdő földadó $\frac{1}{x} t = \left[\frac{V - \ddot{U} 1,0p^f}{1,0p^f - 1} 0,0p - \ddot{o} \right] \frac{1}{x}$

Mellesleg nem mulasztom a $\ddot{\circ}$ -el jegyzett képletre figyelmeztetni, mely azon feltétellel, hogy az előhasználatok (át-erdölés, legelő sat.) számításból kihagyatnak, nem egyéb a talajérték képleténél; mivel ha t , az évi talajjárdék, akkor a neki megfelelő tőke, vagyis a talaj értéke $= \frac{t}{0,0p}$, melyet T -vel fogunk a következőkben jelölni. Ha $T = \frac{t}{0,0p}$ akkor $t = T \cdot 0,0p$, s így a földadó lenne $\frac{1}{x} T \cdot 0,0p$.

Ha az erdőadó csak földadó volna, akkor a kivetés meglehe-

tősen egyszerű volna, mert csak a talaj értékét kellene kiszámítani, s az annak megfelelő talajjáradékot az adóhányaddal sorozni.

Ez esetben azonban ugyanazon termőhelyet feltéve, 1000 holdnyi tartamos üzemre berendezett erdő után épen annyi adó fizettetnék, mint az 1000 holdnyi tisztás vagy letarolt talaj után. Ha feltesszük, hogy a kérdéses erdő 80 éves fordában kezelve ad holdanként 1500 frt véghasználatot, ertési költség holdanként 5 frt, évi kiadások holdanként 1 frt és $p=4$; akkor a talajjáradék lesz $\frac{1}{10}$ szerint $\frac{1.500-5.1,04^{80}}{1,04^{80}-1} 0,04 - 1 = 62,729.0,04 - 1 = 1,51$ frt.

Vegyük fel, hogy ezen talaj 1 frt 51 kr évi tiszta jövedelmet képes hajtani legelőként használva is, és hogy az adóhányad $\frac{1}{10}$; akkor a földadó holdanként lesz 15 kr, s a felvett 1000 hold adója 150 frt. Ugyanennyit fizetne az is, kinek 1000 holdnyi erdeje tartamos üzemre van berendezve. Ennek évi összes tiszta jövedelme pedig sokkal nagyobb, mert az áll $\frac{1000}{80}$ holdnyi vágás térnek véghasználatából, mert minden évben ennyi taroltatik le, kevesebb $\frac{1000}{80}$ holdnyi vágástérnek felújítási költségeiből, kevesebb 1000 holdnak évi kiadásából; azaz $12,5 \cdot 1500 - 12,5 \cdot 5 - 1000 \cdot 1 = 17687,5$; melyből a tartamos üzemre berendezett erdő évi jövedelme holdanként 17 frt 69 kr.

Az a kérdés már most, valjon igazságos eljárás-e az, hogy midőn mindenféle üzletnél az évi tiszta jövedelem szolgál az adónak forrásául és mérvéül, akkor az erdőnél nem az erdőjövedelem, hanem csak a képzelt talajjáradék adóztassék meg! Igazságos-e, hogy az, a ki erdőüzletből év- és holdanként 17 frt 69 kr tiszta jövedelmet huz, ép úgy 15 kr évi adót fizessen, mint az, a ki a talajt legelőnek használva, abból csak az 1 frt 51 kr talajjáradékot huzza?

De mi okozza az erdőüzlet ezen magas évi jövedelmét, ha abban a talajjáradékot illető rész csak 1 frt 51 kr? A

többi 16 frt 18 kr nem lehet más, mint az állabtőke értékének, vagyis a fentebbi esetben a talajon álló szabályos fakészlet értékének évi kamatja. Ezt könnyű belátni! Hisz ezen jövedelem (17 frt 69 kr) két tőkének az eredménye: az egyik a talajérték, a másik az állabérték. Minthogy pedig az erdőt a talaj és az állab alkotja, s így a talajérték meg az állabérték egyenlő az erdőértékkel, innen következik, hogy a 17 frt 69 kr nem egyéb, mint a szabályos állapotban levő erdő évi tiszta jövedelme.

Az adókimutatás sarkalatos elve, mint már említve volt, minden üzletet annak tiszta jövedelme szerint adóztatni meg. Ha tehát a fennebbi példában a tartamos üzemre berendezett 1000 holdnyi erdőterületnek tiszta évi „erdőjövedelme“ holdanként 17 frt 69 kr, akkor erre ugyanazon adóhányadot alkalmazva, melyet a csupán legelőnek használt talajnál felvettünk, (t. i. 10% -tet) lesz az erdőadó holdanként $17,69 \times \frac{1}{10} = 1$ frt 77 kr. Csak akkor van a két üzlet adózása összehangzásban. S miféle adó fizettetik ez utóbbi esetben? Nem más mint erdőadó, mert nem a talajjáraadék, hanem az évi tiszta „erdőjövedelem“ szolgál forrásául. A megadóztatott összes jövedelemnek egy része 1 frt 51 kr talajjövedelem; a másik része 16 frt 18 kr pedig tőkejövedelem. Ha a tőkék jövedelme után más üzletek is fizetnek adót, akkor annak az erdőüzletnél is meg kell adóztatnia. Hiszen lényegében a talaj sem egyéb a tőke egy neménél, s a többi tőkéktől való külön választása elméletileg nincs is okadatulva.

Hallgassuk meg az „erdőföldadó“ pártolónak legnyomatékosab s első tekintetre helyesnek látszó érvét! Ez az, hogy az erdőadó az állabokat is megadóztatja, jöllehet az állabok értéke csak az évenként fel nem vett, hanem az üzletbe hagyott és már egyszer megadóztatott talajjáraadékból, és befektetett

költségekből s azok kamataiból eredt. Méltánytalan és igazságtalan dolog megadóztatni a talajjáraadékokat, a mi már egyszer meg volt adóztatva, s megadóztatni a befektetett költségeket, melyek más üzleteknél is leszoktak vonatni a nyers jövedelemből, s így adómentesek.“

Ezen ellenvetés nagy tévedésen alapszik, mert

1. nem áll, hogy az erdőadónál az adóztatik meg, a mi már megadóztatott, hanem csak a megadóztatott és az üzletbe fektetett járadékok kamatai, melyek új jövedelmet képeznek s így új adó alá esnek, melynek az előbbivel semmi köze.

2. Nem áll, hogy az üzletbe fektetett költségek adóztatnak meg, hanem csak azok kamatai, melyek megint a befektető jövedelmét képezik, s minden üzletnél adó alá esnek.

Az egész ellenvetés csak az adó lényegének, s más üzleteknél való kivétési módjának hiányos felfogásából ered.

Mindezt legvilágosabban mutatják következő példák :

Egy földbirtokos, ki birtokát bérbe adja, s így csupán annak járadékát élvezi, az évenként kapott járadékokat, melyektől az adót már természetesen egyszer megfizette, nem költi el, hanem kamatozó állampapírokba fekteti. Valjon nem vonja-e le az állam az ezen papírok után járó kamatokból az évi adót; azért, mivel azon jövedelem, mely ezen papírokba fektetett, már egyszer meg volt adóztatva? Hisz ekkor az állam szorosán véve egy fillér adót sem szedhetne be, mert alig képzelhetni az országban vagyont, mely ne származott volna már egyszer megadózott jövedelemből. Sőt miután jogszerűleg az adó alól semmi jövedelemnek magát kivonni nem szabad, s miután minden vagyon jövedelemből származik, ennél fogva nem is szabad feltennünk, hogy oly vagyon léteznék, mely után, midőn még jövedelem volt, az adó ne fizettetett volna meg. Ezt csak az tagadhatja, a ki elegendő nemzetgazdasági s államháztartástani ismeretekkel nem bír.

Ha ez a földbirtokos adót fizet állampapírokba helyezett s már egyszer megadóztatott földjáradékának kamatai után, miért ne fizetne az erdőbirtokos nem állampapírokba, hanem erdőüzletbe fektetett földjáradéka kamatai után? Hisz akkor nem volna a különböző üzletek megadóztatása közt összhangzás! Ekkor az erdészet indokolhatlan kedvezményben részesítenék, más üzletek rovására.

Hogy az üzletbe fektetett költségek kamatai adó alá esnek, azt minden üzletnél láthatni.

Ha valaki egy ház építésébe 20.000 frtot befektet, s évenként az évi költségektől mentesített 1500 frtnyi bért huz belőle, ezen tiszta jövedelem ép ugy adó alá esik, mint az állab felnevelése végett kiadott ertési és évi költségek kamatai. Sem előbbi, sem utóbbi esetben nem adóztatik meg a befektetett kiadás, nem adóztatik meg a tőke, hanem csak annak kamatai.

Azon ellenvetésük az erdőföldadót védőknek, hogy az erdőadó alkalmazása által csak a szorgalom és takarékoság súlytatnák, ellenben a pazarlás és rosz gazdálkodás elősegítenék, ép ugy nem állja ki a bírálatot. A szoros értelemben vett elméleti erdőadó, mely a szünetelő üzemben kezelt erdő mindenkori évi jövedelme után vettetnék ki, s melyet alább fogunk kifejezni, a gyakorlatban nem kivihető s mindig valamely általánosan alkalmazható átlagos adókivetési mód szokott a gyakorlat számára elfogadtatni. Ennek következtében a többi jövedelmet nyújtó, okszerű és takarékos gazdaság mindég előnyben fog maradni a rosz gazdaság felett, mert több jövedelme után ép annyi adót fizet, mint az okszerűtlen gazda az ő kevesebb jövedelme után. De abban sincs semmi méltánytalanság, ha a takarékos és jó gazda, ki nagyobb tőkét helyezhet el üzletébe több adót fizet mint a kevésbé takarékos és rosz gazda; mert az adót az adóképességhez kell alkalmazni, ez pedig a jöve-

delemtől függ. A takarékoszt és jó gazdát adó alól felmenteni, s a pazartól és ügyetlen vagy tunyától szedni fel az állam fenntartására szükséges összegeket, ép oda vezetne, mint azon politika, mely az ország bátrait a csata vésze elől megkímélni és vitéz jellemükért jutalmazni, ellenben a gyávákat büntetni akarván, ez utóbbiakat szemelné ki az ország védelmére.

A fennebbiekből meggyőződhattünk arról, hogy az erdőadó helyes csak akkor lehet, ha az, az erdő évi tiszta jövedelme után szabatik ki. Az erdő tiszta jövedelme tartamos üzemre berendezett erdőknél igen könnyen kiszámítható. Ez t. i. minden évben egyenlő és áll egy vágástér forda végéni fatömegének a készitési költségektől mentesített értékéből, meg az üzemtest által nyújtott évenkénti áterdölési használatból, meg a netaláni mellékhasználatból, kivonva ezen összegből egy osztag ertési költségét, meg az egész terület évi költségét.

Ezt betűszámánilag igen egyszerűen fejezhetjük ki. Ugyanis, ha egy vágástérnek véghasználatát V , az a éves korban előforduló áterdölési használatot egy vágástérre K_a , a b éves korbanit K_b s így tovább; az előforduló mellékhasználatokat az a , b , . . . években egy vágástérre M_a^* , M_b . . . -vel, egy vágástér ertési költségeit \ddot{U} -vel, egy vágástér évi költségeit \ddot{o} -vel, a forda éveinek számát f -el, s végre az egész üzemtest évi jövedelmét j -vel jelöljük, akkor $j = V + K_a + K_b + \dots + M_a + M_b + \dots - \ddot{U} - f\ddot{o}$.

Ha V , K_a , K_b . . . M_a , M_b . . . \ddot{U} , és \ddot{o} csak 1 holdra vonatkoznak, úgy hogy az egész üzemtest területét f -holdnyinak képzeljük, akkor a tartamos üzemre berendezett üzemtest évi jövedelme holdanként :

$$j = \frac{V + K_a + K_b + \dots + M_a + M_b + \dots - \ddot{U}}{f} - \ddot{o}.$$

Ebből az évi adót könnyen kiszámíthatjuk, mert ha az adóhányad $= \frac{1}{x}$, akkor az évi adó $= \frac{1}{x} j$.

Ha rövidség okáért a köztes és mellékhasználatokat számításból kihagyjuk, mint ez az eddig gyakorlatban volt adó-kivetésnél történt, akkor holdanként: $j = \frac{v-\ddot{U}}{f} - \ddot{O}$.

Ezen adókivetési mód, mely, amint a fennebbiekből láthatni, a tartamos üzemtestnél egészen összhangzásban van más üzetek adókivetési módjával, nem csak ilyen erdőknél, hanem szünetelő üzembem kezelteknél és egyes osztagoknál is alkalmaztatik a gyakorlatban.

Már most azon kérdést vetjük fel, hogy miképen vannak az ily adókivetési mód által megadóztatva a tartamos üzemre berendezett erdőttest egyes osztagai? A kérdés könnyen megoldható.

Ha a 0 éves erdő értékét holdanként E_0 , az 1 évesét E_1 , a 2 évesét E_2 s így tovább, . . . az $f-1$ évesét E_{f-1} -el, végre az f -holdnyinak gondolt üzemtest értékét \ddot{U} -val jelöljük, akkor az üzemtest értéke az év elején: $U = E_0 + E_1 + E_2 + \dots + E_{f-1}$; másfelől, miután ezen üzemtest évi jövedelme $= \frac{v-\ddot{U}}{f} - \ddot{O}$;

$U-t$ megkapjuk ennek tőkésítése által, s így

$$U = \left[\frac{v-\ddot{U}}{f} - \ddot{O} \right] \frac{1}{0,0p}$$

De egy harmadik mennyiséggel egyenlők, egymás közt is egyenlők lévén.

$$E_0 + E_1 + E_2 + \dots + E_{f-1} = \left[\frac{v-\ddot{U}}{f} - \ddot{O} \right] \frac{1}{0,0p}$$

s ebből

$$\left[\frac{v-\ddot{U}}{f} - \ddot{O} \right] = \left[E_0 + E_1 + E_2 + \dots + E_{f-1} \right] 0,0p.$$

Tehát az üzemtest évi jövedelme, mely után az adó fizettetik:

$$j = \frac{v-\ddot{U}}{f} - \ddot{O} = \left(E_0 + E_1 + E_2 + \dots + E_{f-1} \right) 0,0p,$$

az évi adó pedig

$$\frac{1}{x} j = \frac{1}{x} \left[E_0 + E_1 + E_2 + \dots + E_{f-1} \right] 0,0p, \text{ vagyis :}$$

$$E_0 0,0p \frac{1}{x} + E_1 0,0p \frac{1}{x} + E_2 0,0p \frac{1}{x} + \dots + E_{f-1} 0,0p \frac{1}{x}; \text{ miből}$$

nyilvánvaló, hogy a tartamos üzemre berendezett erdőtest megadóztatásánál az egyes osztagok erdőértékéből számítás útján nyert évi jövedelem, vagyis az erdőérték mindenkori évi kamátja $[E \ 0,0p]$ után vétetik az adó.

Ugyanezen eredményre még több ut is vezet, de rövidség okáért ezek közül csak egyet fogok ismertetni.

Az erdő jövedelme valamely évben, pl. a k és $k+1$ évek közt nem lehet egyéb, mint az erdőérték növekedése ezen idő alatt, hozzáadva valamely netalán bejött köztes használatot, kivonva az évi kiadást. A köztes használatot azonban egyszerűség okáért elhanyagoljuk. Az értéknövekedés (a fennebbi jelzést megtartva) $E_{k+1} - E_k$, s így a képzeleti tiszta erdőjövedelem a k és $k+1$ -ik évek közt $E_{k+1} - E_k - \ddot{O}$.

A k éves erdő értékét, ha a köztes és mellékhasználatokat számításból kihagyjuk, következőleg kapjuk meg: kiszámítjuk minden, mostantól örökösen várható bevétel és kiadás jelen értékét s elsőeknek összegéből utóbbiak összegét levonjuk. A maradék nem egyéb az erdő értékénél.

A véghasználatnak, mely először $(f-k)$ év múlva jő be, s azon időtől fogva minden f -dik év végén, örökösen ismétlődik,

jelen értéke $= \frac{V \ 1,0p^k}{1,0p^f-1}$; az ertési kiadás hasonlóan $f-k$ év

múlva adatik ki legelőször, s azon időtől fogva f -éves korszakok végén örökösen ismétlődik, tehát jelen értéke $= - \frac{\ddot{U} \ 1,0p^k}{1,0p^f-1}$;

az évi kiadás minden év végével örökösen kiadottnak vétetvén, jelen értéke $= - \frac{\ddot{O}}{0,0p}$. Fennebbiek szerint lesz tehát a k éves

erdő értéke: $E_k = \frac{(V - \ddot{U}) 1,0p^k}{1,0p^f-1} - \frac{\ddot{O}}{0,0p}$.

A $k+1$ éves erdő értékét megkapjuk, ha előbbi képletben k helyett $k+1$ -et teszünk s így

$$E_{k+1} = \frac{(V - \ddot{U}) 1,0p^{k+1}}{1,0p^f-1} - \frac{\ddot{O}}{0,0p}$$

Eszerint a k éves erdő egy évi jövedelme :

$$= E_{k+1} - E_k - \ddot{O} = \left[\frac{(V-\ddot{U})}{1,0p^f-1} 1,0p^{k+1} - \frac{\ddot{O}}{0,0p} \right] - \left[\frac{(V-\ddot{U})}{1,0p^f-1} 1,0p^k - \frac{\ddot{O}}{0,0p} \right] - \ddot{O}; \text{ mely kifejezés czélszerűen egyszerűsítettvén, nyerjük}$$

$$E_{k+1} - E_k - \ddot{O} = \frac{(V-\ddot{U}) 1,0p^k}{1,0p^f-1} (1,0p^1 - 1) - \frac{\ddot{O}}{0,0p} + \frac{\ddot{O}}{0,0p} - \ddot{O};$$

$$E_{k+1} - E_k - \ddot{O} = \left[\frac{(V-\ddot{U}) 1,0p^k}{1,0p^f-1} - \frac{\ddot{O}}{0,0p} \right] 0,0p; \text{ de a zárjel közti kifejezés} = E_k; \text{ s így :}$$

$E_{k+1} - E_k - \ddot{O} = E_k 0,0p$, vagyis a k éves erdőnek egy évi jövedelme, a k és $k+1$ évek közt $= E_k 0,0p$; mely után az adónak szedetni kell.

Ugyanezen eredményre jutnánk, ha az erdő értékét a befektetett talajjáradékok és költségek, s ezek kamatos kamataiból és a talaj valódi értékéből számítónók ki, de ezzel a tisztelt olvasók türelmét kifárasztani nem akarom.

Azt hiszem, hogy a fennebbiek által be van bizonyítva, hogy valamely évben egy osztagnak elméleti adója egyenlő az illető év elejéni erdőértékből kiszámított, és az adóhányaddal szorzott egy évi erdőjövedelemmel.

Mint hogy az erdő értéke (E), és az elméleti évi erdőjövedelem ($E 0,0p$) évről-évre változik, az elméleti adókiivetése egyes osztagokra, azok mindenkori évi jövedelme szerint nem kivihető; mert akkor minden évben, és minden erdőosztagtól más-más adót kellene követelni. Ezen adót minden erdőre nézve előre meghatározni és beszedését eszközölni, az állam közegei nem képesek.

Az adóelméletnek tisztázására nézve fontos, valamely k éves erdőtől mostantól örökidőkig fizetendő és évenként változó elméleti adót egyenlő örökös évi adóvá átváltoztatni.

Ez ugy eszközölhető, hogy a mostantól örökösön fizetendő adónak összes jelen értékét kipuhatoljuk, s ezen összeget, melyet az örökös erdőadó tőkájének akarunk nevezni, az évi járadék tényezőjével ($0,0p$) szorozzuk.

Ha az egy fordával egyenlő idő alatt, azaz mostantól kezdve f -évig fizetendő erdőadó évi részleteit az f -dik év végére kamatosítva összezzük, s az így nyert összeget mint korszaki örökös járadékot $\frac{1}{1,0p^f-1}$ tényezővel tőkésítjük, megkapjuk az erdő örökös adójának tőkáját. Ha most az állab k éves, s az adórészleteket $(E_k 0,0p \frac{1}{x})$ az év végén kiadatni gondoljuk (mivel az év folytán képződő erdőjövedelemtől szedetik), akkor tesznek ezen adórészletek az f -dik év végére kamatosítva (prolongálva) :

az 1-ső évbni adó	$\frac{1}{x} E_k$	$0,0p.1,0p^{f-1}$
a 2-ik " "	$\frac{1}{x} E_{k+1}$	$0,0p.1,0p^{f-2}$
a 3-ik " "	$\frac{1}{x} E_{k+2}$	$0,0p.1,0p^{f-3}$
.		
.		
az $(f-k)$ -dik évbni adó	$\frac{1}{x} E_{(f-1)}$	$0,0p.1,0p^k$
az $(f-k+1)$ -dik évbni adó	$\frac{1}{x} E_0$	$0,0p.1,0p^{k-1}$
az $(f-k+2)$ -dik " "	$\frac{1}{x} E_1$	$0,0p.1,0p^{k-2}$
.		
.		
.		
az (f) -dik évbni adó	$\frac{1}{x} E_{k-1}$	$0,0p.1,0p^0$

Ezek összegezve és a fennebb leírt módon tőkésítve tesznek :

$$= \frac{1}{x} \left\{ E_k 1,0p^{f-1} + E_{k+1} 1,0p^{f-2} + \dots + E_{f-1} 1,0p^k + E_0 1,0p^{k-1} + E_1 1,0p^{k-2} + \dots + E_{k-2} 1,0p^1 + E_{k-1} 1,0p^0 \right\} \frac{0,0p}{1,0p^{f-1}} \text{♀.}$$

Könnyű belátni, hogy ha ezen képletben k , az állab kora változik, az erdőértékek is más sorban kamatosíthatnak, s így a különböző korban lévő erdőknek különböző adótörke fog megfelelni. Ha pl. ma vetnök ki az egyenlő örökös évi adót egy 20 és egy 30 éves erdőre, ez utóbbiért mostantól folytonosan nagyobb adót kellene fizetni, mint a 20 évesért. Az adónak ilyen módni kivetése már azért sem alkalmazható, hogy minden erdőnél külön kellene azt eszközölni, s kiszámítása kissé bonyolódott.

Mindazonáltal a jelenleg divatozó adókivetési módnak méltánylásánál fennebbi képlet segélyével némely összehasonlításokat kell megtennünk, s azért azt egyszerűsíteni akarjuk.

Láttuk fennebb, hogy azon esetben, ha a köztes és mellékhasználatokat tekintetbe nem vesszük, a k éves erdő értéke

$$E_k = \frac{V-\ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^k - \frac{\ddot{o}}{0,0p}.$$

Ha ezen képletbe k helyett rendre $0, 1, 2, \dots, (f-1)$ teszünk, megkapjuk $E_0, E_1, E_2, \dots, E_{(f-1)}$ mennyiségeket; melyek a ♀) alatti képletbe helyettesítve, lesz a k éves erdő örökös elméleti adójának megfelelő törke :

$$= \frac{1}{x} \left\{ \left(\frac{V-\ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^k - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^{f-1} + \left(\frac{V-\ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^{k+1} - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^{f-2} + \left(\frac{V-\ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^{f-1} - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^k + \left(\frac{V-\ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^0 - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^{k-1} + \left(\frac{V-\ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^1 - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^{k-2} + \dots + \left(\frac{V-\ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^{k-2} + \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^1 + \left(\frac{V-\ddot{U}}{1,0p^{f-1}} 1,0p^{k-1} - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right) 1,0p^0 \right\} \frac{0,0p}{1,0p^{f-1}}$$

$$= \frac{1}{x} \left\{ (V-\ddot{U}) \left[(f-k) 1,0p^{f+k-1} + k \cdot 1,0p^{k-1} \right] \frac{0,0p}{(1,0p^{f-1})^2} - \frac{\ddot{o}}{0,0p} \right\}$$

Ha pl. $f=80$, $V=855$, $\ddot{U}=2,5$ frt, $\ddot{O}=0,5$ frt, $p=4$ és k helyett rendre 0, 10, 20 . . . 70, 80, tétetik lesz az adótóke :

az állab	0 éves korában	(108 frt,
	10	” ”	145 ”
	20	” ”	189 ”
	30	” ”	239 ”
	40	” ”	$\frac{1}{x}$ 289 ”
	50	” ”	333 ”
	60	” ”	347 ”
	70	” ”	294 ”
	80	” ”	108 ”

Azaz feltéve, hogy az adóhányad, valamint egyéb adatok örökösen egyenlők maradnak, és az adófizetés az állabnak 0, 10, 20. éveiben kezdődnek meg : akkor az évi adó 108, 145, 189 frt évi kamatjával volna egyenlő. Ezen évi adó tehát tenne, ha az adókiadás történnék az állabnak :

0 éves korában	(4,3 frtot,
10	” ”	5,8 ”
20	” ”	7,5 ”
30	” ”	9,6 ”
40	” ”	$\frac{1}{x}$ 11,6 ”
50	” ”	13,3 ”
60	” ”	13,9 ”
70	” ”	11,8 ”
80	” ”	4,3 ”

Evvel szemben volna a szokásos erdőadó tőkéje

$$= \frac{1}{x} \left\{ \frac{V-\ddot{U}}{f \cdot 0,0p} - \frac{0}{0,04} \right\} \text{ s a fennebbi feltételek mellett :}$$

$$\frac{1}{x} \left\{ \frac{855-2,5}{80 \cdot 0,04} - \frac{0,50}{0,04} \right\} = \frac{1}{x} 254.$$

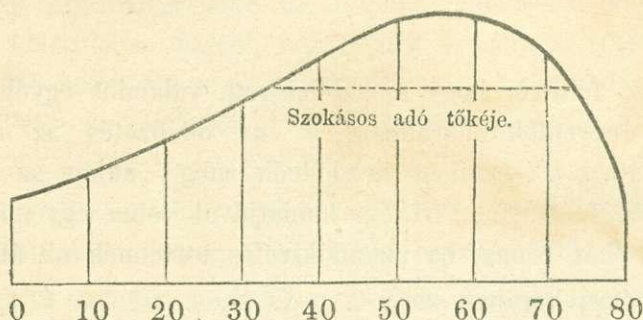
Az évi adó pedig :

$$\frac{1}{x} 254 \cdot 0,04 = \frac{1}{x} 10,2.$$

Ha ezen szokásos évi adót az állab különböző koraiban kivetett évi adóval összehasonlítjuk, azt találjuk, hogy előbbi a 0. 10. és 20-ik években kivetettnek gondolt elméleti adónál nagyobb, a 30-ik évben kivetettel majdnem egyenlő, a 40, 50, 60, 70. években kivetettekénél kisebb, de a 70. és 80-dik évek közt még egyszer egyenlő lesz az örökös elméleti adóval.

Ezt még szemléltetőbbé teszi ezen rajz :

(Elméleti adó tőkéje a felső görbe vonal, szokásos adó tőkéje a középső pontozott vonal.)

Fennebbi vizsgálódások eredményét röviden a következőkben foglaljuk össze :

Az erdőadó szokásos kivetési módja :

1. Szabályos üzemtesteknél, vagy tartamos és közel egyenlő évi jövedelemre berendezett erdőtesteknél méltányos, és nem csak a gyakorlat, hanem az elmélet igényeinek is megfelel.

2. Szünetelő üzemben kezelt erdőknél, vagy egyes osztagoknál az üzlet évi gyarodásától (E.0,0p) vett és évenként változó eszményi adóval összehasonlítva : fiatal állabokat, melyeknek gazdasági értéke a szab. fakészlet gazdasági értékét el nem érte, igen terhel, ellenben ezen koron felül lévő állaboknak igen kedvez.

3. Az állab különböző korában kivetett elméleti egyenlő évi adóval összehasonlítva : igen magas azon évig, melyben

az elméleti egyenlő évi adó tőkéje a szokásos adó tőkéjénél (a szabályos üzemtestnek az adóhányaddal szorzott értékénél) kisebb, ellenben kedvező, ha kivetése oly évben kezdődik meg, melyben az évi örökös elméleti adó tőkéje a szokásos adót felülhaladja.

4. Minden erdő, mely emberemlékezet óta mint ilyen kezeltetik, volt valaha azon korban, (még pedig utoljára a legutolsó forda nagyobb részén át), midőn elméleti adótőkéje a szabályos üzemtest adótőkéjével egyenlő, sőt annál huzamos ideig nagyobb volt.

Ha ily erdők után azon kortól fogva mostanig a szokásos adó fizettetett, s ezután is fizettetni fog, abban semmi méltánytalanság nincs. Teljesen áll ez azon erdőkről, melyek ősz állapotuktól fogva erdőként kezeltetnek.

5. Ellenben oly erdőknél, melyek kopár, vagy ezelőtt mezeileg használt területen most, vagy nem régiben alapították meg, úgy hogy elméleti adótőkéjük a szabályos üzemtest adótőkéjét még el nem érte: a szokásos adó igen magas. — Szokásos adó alá ily erdőknek csak azon kortól fogva kellene esniök, melyben elméleti adótőkéjük a tartamos üzemre berendezett erdő adótőkéjével (a szokásos adótőkéjével) egyenlő lesz.

Azért az ily erdöket ezen korig a szokásosnál csekélyebb adóval illetni igazságos.

Jelen értekezésemben megmutattam, hogy mindazon erdőkön, melyek után eddig is már a szokásos adó fizettetett, és legalább egyszer már le voltak tarolva, valamint azon erdőkön, melyeknek talaja a jelen forda előtt huzamosan mezeileg kezeltetett, vagy éppen parlagon hevert, de most már túlhaladták az állabok azon kort, melyben az elméleti és szokásos adótőke egyenlővé válik, hogy mindezen erdőkön mondom, méltányta-

lanság nem követték el a jelen adózási módszer által, ha ez igazságosan és helyesen vitetik keresztül.

Hasonlóan megismertettem azon módot, mely által azon kort kiszámíthatjuk, midőn az ujonnan alapított erdő a szokásos adó alá vehető.

Ez volt czélja jelen előadásomnak.

A módokat részletesen megvitatni, melyek országszerte követendőek lennének az erdőadó kivetésénél és revidálásánál, hogy a gyakorlati kivétel egyszerűsítették, és egyöntetűvé tétessék; azon kort meghatározni, melyig az ujonnan beerdősített területek adómentesek maradjanak, vagy csak földadóval terheltessenek : ezen és hasonló kérdések megoldására jelen értekezésemben nem vállalkoztam, s arra az ország különböző vidékeiről egybehívott, gyakorlatilag és elméletileg képzett s az adókivetés gyakorlati nehézségeivel s a különböző vidékek erdészeti viszonyaival ismeretes egyének gyülekezetét tartanám hivatottnak.

A vadászati törvényjavaslat a képviselőházban.

(Folytatás.)

Pest, nov. 10.

III.

Következik a IV. fejezet, ezt megelőzőleg Halmossy Endre a tegnap kimaradt 15. szakaszt felvételni kívánja olykép, hogy az, mint 20. §. a III. fejezethez csatoltassék.

A ház ezen indítványt elfogadja.

Következik a IV. fejezet.

A központi bizottság által szövegezett V. fejezet lesz tehát a IV. fejezet.